

Taula

- 9 Pròleg, per Isabel Ortega

- 15 LA QUIMERA
- 17 Indòmita
- 19 Cap de serp
- 21 Somieig
- 23 Flor de drac
- 25 Quimera de Raleigh
- 27 Foc
- 29 Clímax (o no)
- 31 L'Île de la Grande Jatte
- 33 Suïcidi
- 35 Enquimerament
- 37 Argúcies
- 39 Punta de plom
- 41 Filònoe
- 43 Malvolença
- 45 Destruïda
- 47 Quimera d'Arezzo
- 49 Cabòria pandemònica

- 51 BEL·LEROFONTES
- 53 A l'alçada dels déus
- 55 Heroi
- 57 Gest

59	Escorça
61	Amb les seves fletxes
63	Accident
65	Noces
67	Violació
69	Zeus
71	Traïció
73	Brida
75	Gestació
77	Enllà de mi
79	Caiguda
81	Immortal
83	PEGÀS
85	Cavall alat
87	Ferrar
89	Constel·lació
91	Victòria
93	Hematopoètic
95	Dol
97	Olimp
99	Ales
101	Els déus
103	Volar
105	Renill
107	Fruit
109	Solitud
111	Notes i endreces

Hem de celebrar l'edició de *Punta de Plom* —XVI Premi Ciutat de Terrassa Agustí Bartra 2019— perquè representa una nova fita en el recorregut poètic de Marta Pérez i Sierra, en el sentit que, tot i mantenir la força i el compromís de llibres anteriors, manifesta una depuració del llenguatge i enceta una nova manera d'expressar el fet poètic, amb tot de referents que confereixen als poemes un plus de connotació simbòlica.

El mateix títol ja conté elements simbòlics en fer referència a l'arma que va matar Quimera, mite grec que batega d'una manera o una altra en els 45 poemes que conformen el llibre, estructurat en tres parts: “Quimera”, “Bel·lerofontes” i “Pegàs”, tres personatges lligats entre ells en la llegenda: la Quimera, el monstre amb cap de lleó, cos de cabra i cua de serp, amb un cap cadascun, que atemoria la ciutat de Lícia, a l'antiga Anatòlia, i Bel·lerofontes, qui va matar-la amb l'ajuda de Pègàs, el cavall alat que Zeus va convertir en constel·lació (“Brama aquell cavall que trenava estels...”).

“Quimera” planteja el desamor a partir d'una situació colpidora: el suïcidi d'una dona. Les diferents accepcions de la paraula *quimera* apareixen al llarg de l'apartat, però sense deixar el referent mític: la mort, per part de Bel·lerofontes, mitjançant una llança amb una punta de plom que penetra la gola del monstre fins al ventre, de manera que aquest es cremarà en fondre's amb el foc que expel·leix per la boca. En aquest sentit, és a la boca on rau la força i alhora la tragèdia de Quimera: escup foc per la boca, però morirà a causa d'aquest foc. Per la boca emetem

les paraules i amb la boca segellem el silenci. En el llibre de Marta Pérez i Sierra, paraules i silenci són armes a mercè dels protagonistes de la relació amorosa. L'al·lusió al maltractament psicològic s'expressa magníficament en els versos següents del poema "Somieig":

*El desori d'una bretxa en un pètal
per on dispares paraules dard.*

En canvi, a "Suïcidi", un poema bellíssim que expressa la mort de l'amor, el silenci és l'element que enfonsa la relació:

*El teu silenci m'estenalla,
nua els dies a la no-raó
i la penja de la biga més alta...*

I és també la boca la que al·ludeix al desencís de la relació, com en "Punta de plom", format per tres versos de gran contundència:

*Tenia tot l'oceà a la gola.
L'última onada fou l'oblit.
Un sospir i es desbordà.*

El centre del segon apartat és "Bel·lerofontes" qui, després de matar Quimera, es casa amb Filònoe. Una dada a remarcar és que fou oferta per Iòbates, el seu pare, com a recompensa a Bel·lerofontes per haver mort el monstre; però Filònoe, que havia estat amenaçada per Quimera, s'hi avé, al casament. Ell és l'estimat i alhora l'heroi capaç de matar. L'ambivalència

predomina en aquests poemes on, enmig del desig, es preveu la tragèdia. És la convivència a partir de l'experiència de la dona el que hi apareix, amb la tendresa, la sexualitat, la pèrdua de la virginitat, la gestació i la maternitat, però també els malentesos, les mentides, els insults, els silencis, el desencís i l'acabament de l'amor, tal com veiem a "Brida":

*M'estires de la llengua
per llepar-me la sang.
Dur-me a l'insult.
A la paraula amb nafres.
Verbs que foraden
antigues carícies.
En el paladar, t'escupo.*

No hi ha retorn per a aquest amor. El dolor és punyent per a qui s'ha vist anorreada, però hi ha rescat: la fugida, la recuperació de la paraula, el vol imaginari per recompondre's a través del símbol del tercer apartat, "Pegàs". Els tretze poemes que l'integren expressen el desig estroncat i la caiguda simbòlica de la dona, Filònoe ("Filla de reis, esposa d'un farsant vagabund...") un cop acabada la relació, però alhora, en solitud, emergeix la paraula en forma de poema:

*Disgregar-me en mudes veles blanques
i que el vers les aplegui per besar-me.
Un plec humil, profund i mesurat...*

La poesia és el refugi on la dona pot albirar la llibertat, on pot expressar el dolor que rau en el ventre —en al·lusió al ventre de Quimera que va cremar-se en fondre's el foc que expel·lia amb la punta de plom i en al·lusió, també, al lloc on es concentra l'angoixa o la ràbia—:

*Et denuncio amb un sol vers:
m'has prohibit el plaer.
De dol, el meu ventre.*

Però, al mateix temps, el ventre és també úter creatiu perquè el dolor extrem incentiva la paraula, que serà catarsi i alliberament. El que havia estat silenciats durant molt de temps (“Dessagnar-se en silenci. (...) Sanglot intens, aquest estrip.”) és dit, la poesia ofereix la possibilitat d'emetre el crit contingut en els apartats anteriors (“El crit que dorm amb mi m'ofega...”) i s'intueix un renaixement:

*Les falgueres basteixen el plaer dels mots
a punt de creu. Riera avall.
I una nova solitud es desprèn
del temps dels enigmes al teu cos.
Cavalcaràs l'exili. Sense vel.*

Punta de plom, però, tot i presentar el sofriment de les dones maltractades en la seva cruesa, desprèn vitalitat i bellesa, com ho mostren les imatges líriques associades a la mar —marc referencial del jo poètic— o a la sensualitat, tant vinculada al plaer sexual (“Les cuixes indòmites. / Moriré un instant amb

tu. / Amb el llum apagat. / El vent perllonga l'èxtasi.”) com al gaudi de l'entorn, especialment la flora —una constant en l'obra de Marta Pérez i Sierra—, on tulipes, magnòlies, hortènsies, conillets, prímulas, nards, boixacs i falgueres, o arbres fruiters (magraner, pomera, plataner...), així com tota una gamma de colors esquitxen els poemes i els doten d'una dimensió plàstica que ens fa pensar en la cèlebre frase d'Henri Matisse: “Il y a des fleurs partout pour qui veut bien les voir.” I sí, les flors hi són, i *Punta de plom* ens convida a veure-les.

ISABEL M. ORTEGA RION

Indòmita

La finestra es va obrir. Verd i blau.
La Quimera va entrar-hi
disfressada de ventet d'estiu.
Els finestrals van batre a morts.
Va escriure "bé i per sempre"
en un anell d'or fals, en una taula coixa,
en un llit desfet, en una olla desfonada.
També a les parets innocents
de la casa.
Als cabells, a les plantes dels peus
i a les conques dels ulls orbes
de la dona que s'hi estava.
Després va obrir el gas
i va deixar fer, com si res.

Un jurat constituït per Neus Aguado, Jaume Aulet, Antoni Clapés, Xavier Macià i Llorenç Soldevila va concedir a aquest llibre el XVI Premi Ciutat de Terrassa Agustí Bartra de Poesia Catalana 2019, convocat per l'Ajuntament de Terrassa amb la col·laboració de l'entitat local Amics de les Arts i Joventuts Musicals.

© dels textos: Marta Pérez i Sierra, 2019
© del pròleg: Isabel M. Ortega Rion
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2020
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: març del 2020
ISBN: 978-84-1303-
DL: L-???-2020
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.